

УКРАЇНСЬКА ДУМКА

Виходить о годині 8. рано.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ Й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОВ Ч. 10.

Балканізація Сходу.

Наша стаття про риський „мир“ (до речі — дуже почеркана і перехрещена цензурою) в 8. ч. „Укр. Думки“ найшла відгомін на шпальтах „Газети вечорней“ з 15. ц. м. у формі передовиці п. в. „Український голос про договори в Ризі“. Автор полемізує з нами. Кажє, що не тільки національне почуття рішило про поставу значної часті польських мас підчас походу большевиків на Варшаву, що риський „мир“ причинився до мирної ідилі на Сході, що наше становище супроти Польщі і риських договорів подиктованє вузко галицьким становищем.

Відповідно по порядку. Відносно постави польських мас підчас большевицького походу на Польщу автор пише: „Національне почуття польських мас само собою не пояснює всього. Тим масам ходило о щось більше, о вирішення побіди ідеї польської державности; врешті суспільні ідеали польських мас не далися нагнути до найбільшоу московськ. сфери. Спр. Де ці прикмети разом взяті і інші ще — забезпечили польській масі таку силу відpornости, що на ній заломилася большевицька експанзія і під оглядом суспільним і імперіялістично-російським“.

Автор мабуть цих польських мас в Королівстві не бачив і не знає — і дивиться на них під кутом своїх бажань. Ціж маси понад сто літ „виховував“ царат, а й в періоді польської незалежности на ці маси ніхто не звертав уваги, в творенню польської культури і в державному будівництві вони ніякої участі не брали. Звідкиж могло взятися в них зрозуміння польської державної ідеї — і то саме такої, яка диктувала умови риського „миру“?

Таке зрозуміння є в Королівстві тільки у польської інтелігенції по містах і по дворах на селах, та чи саме така державна ідея йде по лінії суспільних інтересів робітничих і селянських мас, сумніваємося. А суспільні інтереси польських мас в Королівстві, де панують так великі соціальні контрасти, де по мійських пентрах є значний процент фабричного пролетаріату, а по селах так великий процент безземельних, здається — були доволі пригожим інструментом для большевиків для заграання своєї пісні. В пропасти між большевицькою теорією і практикою вони, польські маси — не мали часу зорієнтуватися. Приноси большевиків діставали вони в їхній початковій, отже до певної степені „непорочній“ стадії. Большевики в Королівстві прецінь так коротко гостили. Колиж польські маси з Королівства в своїй більшості не пішли на перші примани гостей з півночі, так спленив їх перед цим тільки національний інстинкт, стенований високою національною свідомістю і політичною виробленістю елементу познанського і мійського, головним чином, галицького. Щоби польські пасивні покишо маси Королівства (сільські!) сказали своє слово в справі своїх державних і соціальних ідеалів, треба ще зажлати на другу дію польського державного будівництва.

А активність польських мас Королівства, якщо плянований у Ризі мир мався би зробити фактом доконанним, вираблялася би у ферменті боротьби з національними змаганнями на сході польської держави. Бо годі собі уявити, щоби населення литовське, білоруське і

українське пограничних земель, винищених війною, убожших в порівнанню з gros національної території, погодилося з фактами, плянованими понад його головами.

Якими шляхами не пішли би дальші події на східноєвропейських просторах, одно певне: національного руху українського, білоруського, литовського не здавить ніяка сила. Тай зрештою московський елемент буде мати стільки внутрішних, сотворених революцією і анархією труднощів до побороення, що коли настануть мирні часи, не буде мати сили взяти за чуб своїх захайних сусідів. За тісно йому на великоруських і азійських просторах не буде, перелюднення не грозить. Не має Москва сили, щоби знову взяти під свій чобіт національно розбурханих, до політичного життя революцією вироблених, після поділу поміщицьких земель соціально скріплених українських мас на Наддніпрянщині.

І цей національний материк український, білоруський і литовський буде притягаючою силою для тих частин національної території, яку Польща плянує вбгати у свої державні межі.

Зрештою, природне воно змагання до зєднання національної території. Образи минушини, жахливі картини сучасности це змагання будуть скріплювати. Людських мозків, пане професор з „Газети вечорней“, не можна перевернути і витрясти з них все пережите і пережданє. Ви, яко историк, повинні це знати.

Вкінці кілька слів відносно нашого „тісного“ галицького становища. Пан з „Газети вечорней“ дивується, чому ми „перейшли до чергового порядку над фактом так великого значіння з правового становища, як визнання Польщею і Росією державного становища України і списання умови в мові польській, російській і українській“.

І поучє нас: „Українська Думка“ — каже, — хоче вмовити в читача, що її становище в справі б. східної Галичини є рішаюче й міродатєє для цілої української квестії. Однече „Україна“ є щось більше від непримиримого етано вища групи політків, котрі на справу східногалицьку вміють дивитися тільки понад головами тутешнього польського населення, а також тих всіх не-Поляків, що бажануть собі, щоби край цей належав до Польщі“.

Відповідаємо: визнання української державности в Ризі не перше і не останє. Маємо їх уже цілу низку: починаючи з визнань французьких і англійських амбасадорів у медові місяці Центральної Ради в 1917 р. за ціну дальшої війни проти осередніх держав, через визнання осередніми державами в Берестю — до большевицьких визнань. Не на них ми числимо, а на реальну силу пробу дженої селянської маси. Інтереси цієї маси взявши в основу наших національних змагань, ми потрафимо захистити нашу національну будівлю і над Дніпром і над Дністром. Тим більше, що „не чужого ми бажаємо, а свого права“. Тим більше, що без заспокоєння примітивного права новобуджених націй на самоозначення не може на Сході потахнути пожежа, яка захитує основами Європи. Білий крук між польськими публіцистами — п. Вакар Вл. в „Пши мержу“ з нагоди риських переговорів ска-

зав на адресу Поляків: „Місцеве населення (білоруське, литовське і українське) не може не перейти над риськими договорами до чергового порядку... А ми повинні тямити бурю, викликану через наш імперіалізм на заході, бурю, яка потрафить нас викинути з найхитрійше обдуманих і найсильніше обсаджених становищ, тим скорше, що така границя в ніякому разі не може найти так прихильного приняття на місці, щоби не могли наші вороги покликати місцеві чинники проти нас“.

А змагаючи до державної незалежности соборної України, ми — галицькі Україніці дуже гарно здаємо собі справу з тих великих завдань, які ждуть на нас. Роля українського Піємонту, який злеліяв ідею української державности, якого сини кривавилися в перших рядах борців за цю ідею, ще не скінчена. І тому так тяжко вашим землякам, пане професор з „Газети вечорней“, найти між нами то вариство Твердохлібови і Демянчукови

По Україні і про Укр

Відповідь Врангля от. Петлюри.

З Севастополя доносять, що Врангель заявив представникам уряду Петлюри, що справа формальної злуки з Росією мусить бути полагоджена перед українською конституантою.

Повстання на Правобережю.

Румунські часовиси доносять з Бєсарабії, що з ріжних околицях між Дністром і Дніпром вибухло повстання українських селян проти большевиків. Селяне прогнали большевицькі власти і вимордували значне число комісарів.

„Правда“ про положення на Україні.

Совітська „Правда“ обговорюючи положення на Україні пише: Не можемо дальше замикати очей на те, що селяне не скривають зовсім своїх симпатій і підпомагають всіми способами армії Петлюри, Врангля і Будєного, доставляють

для творення ілюзії польсько-української угоди понад головами наших мас. Одна ідея лучить нас всіх Галичан без огляду на партійну приналежність: іде соборности й незалежности українських земель. І з сього повинні здати справу ці, що серіозно думають про ладнання старого пограничного українсько-польського.

Зовсім слушно перестерігає мляків згаданий вже п. Вл. Вакар ченням з переживань останньої ким набутком історичного досних повинні ми винести, є ск що польського д факту над Горин зиною сотворити ся“.

ширїть щиро нар
„Українська“

ім в першій мірі скільки нам відомо, нув большевиків, а С їх боці з військами о

По той бік

В кореспонденції з посполїта“ м. и. пише: всі вже виїхали, осталися дїйші і селяне, привязані мянці і Проскурові, де польсь був дуже сильний, чимраз ся польську мову. Побіч П вїзджають Жиди: багаті біднійші до Америки і Палу рух прибере певне ще біль хвилею, як большевики пер офензивни проти військ от. Пє

При зміні адреси прєсїма не зду ладати і попередню свою адресу.

Довкола війни і мира.

Застановлення воєнних операцій.

Як подають польські часовиси на основі рижського договору дня 18. жовтня о 12 годині вночі перериваються всі воєнні операції між польськими і совітськими військами на суші, морю і у воздусі.

Європїйска сензація.

Варшавський „Курїєр Польскї“ доносить: З кругів кореспондентів закордонних часовисів, які перебувають в Варшаві доходять вістки, що усі представники американських і англійських часовисів одержали від своїх редакцій запит з домаганням присилання їм як найобширнійших звідомлень в справі Вильна. Справа ця стала найбільшою сензацією за границею. Кореспонденти мають головно старатися о розмови з представниками польського уряду а перш за все з начальником польської держави і міністром заграничних справ.

Литва боронитимє Вильна до останньої каплі крови.

Як доносить „Газ. Пор.“ представник Литви в Ризі Зауніс заявив денникам, що на його думку польський уряд підпирє акцію ген. Желїговского

й то не тільки морально а також і матеріально. Свою заяву закінчив Зауніс запевненням, що Литва боронитимє Вильна до останньої каплі крови.

Похід Врангля на Одесу?

Польські часовиси подають, що літаки ген. Врангля розкинули відозви, в яких сказано, що його армія небавом увїйде до Одеси.

Мілітарна конвенція українних держав.

З Риги доносять до польських часовисів, що тепер відбудеться конференція представників військовоности Фінляндії, Латвії, Польщі і України. На дневному порядку нарад стоїть закінчення мілітарної конвенції поміж тими державами.

УДИ И ЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „УКРАЇНСЬКОЇ ДУМКИ“ зі Станіслава і околиці просїтьєся складати у Видавництві

„БИСТРИЦЯ“ Станіславів, вул. Липова, ч. 1. (локаль „Церков. Штуки“).

В кожній українській хаті повинен
находитися щиро народний часопис

„Українська Думка“

літчних переслідувань і за визнанням
совітської Росії, відбулися вчора згідно з
постановою управи соц. партії і за...

гаційний радник Гофінгер представив учера
югославянському міністрові загр. сп. Трумбічови протест проти військової
обсади плебісцитової області...

виків і казали йому їхати нічого. По якийсь часі сержант вліз з воза, буцім
для відшукання дороги а коли вернув сказав:
„Дай йому багнет!“ На цей приказ один з жовнів вдарив Шостака...

Оповідки.

Второк, 19. жовтня 1920.
Сьогодні гр.-кат: † Томи апост.; — правосл.: Ап. Томи; — римо-кат.: Петра з Альв.
Завтра: гр.-кат.: М. Сергія і Баха; — правосл.: Сергія і Баха; — римо-кат.: Іривн.

Плебісцит в Каринтії.
Париж. Рада амбасадорів постановила зажадати рішучо від Югославії опорожнення каринтської плебісцитової області.

Революція в Москві.
Ліон. Радіо. Аवास доносить на основі інформації німецького мін. загр. сп., що в Москві вибухла велика революція. Повстанці мали оволодіти Кремлем.

Велика залізнична катастрофа. У віддаленню 13 кілометрів від Парижа недалечо стації Гуелля, поспішний поїзд Париж Нанте зударився з товаровим поїздом. До тепер начислено 30 вбитих і 50 осіб ранених.

Український фонд воєнних вдовиць і сиріт у Львові подає отсим до відома українському громадянству, що в дні 1. жовтня ц. р. відкрив Відділ забезпечень, який буде займатися народними забезпеченнями, не є без лікарських оглядин, буде перемінювати забезпечення в австрійській воєнній позичці на готівкові, як також посередничити в заключуванні забезпечень нормальних, це є з лікарськими оглядинами.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З дороги життя.

З осінних мольодій.

I.

в стернах скрізь несказаности сні, обривах зітхає тиха смерть. —
Твій душі проспіваніть весми, твій душі чуття налито вщертть...
в яких снів затраченіть і сум сніжся і лежяться вітрам. —
в народком, на сміх та глум, в рядк коло цвинтарних брам...
в веселости надій вренити в просторах пив, в злочинний Чародій в страшних, кривавих жнив...
в ійністю зітхань. — в ь з прозорих плес. — в ю благань в ненню — вічних мес...
в утіхо, в стіжнім сніжком, в м день...
в явився нежданно зміхався милий зір, в оя кохана панно, в одна музичність лір...
в и й марити Тобою в я вибився із сил, — в ь осіннього спокою в тужу средь могил...
в красу у захваті жадоби, в и все, чога не зможе світ, в иво в час осінньої жалоби, в обеса нагадують граніт...
в стернах спить чуття душі забуте. — в е треба плакати в мінорний тон. — в В мой душі є пісня незагнута, в В мой душі надійно-мрійний сон...

III.

...Прийди, златокоса! Я жду! —
Злочно-ж губити пісні! —
Звічаємся в злотнім саду,
Пізнаєм друг друга у сні...

Прийди, зати промінь не згас
І серце жаданням горить! —
Позіреть в тебе жалібний час
Так хочеться вжно любити!...

Камі Полішук.

НОВИНКИ

У польського міністра справедливости.
Делегація Українського Горожанського Комітету, в склад якої ввійшли пп. д-р Стефан Федак, Володимир Кульчицький, Аркадій Малецький і інспектор влз. Мигаль, явилась дня 10 X. 1920 у пробуваючого хвилево у Львові міністра справедливости та предложила йому домагання українських судів та урядників судових і прокураторських в справі привертання їх в службу, виплати залягаючих поборів, неслухности відчислювання часу відсутности Українців в службу та невластивости усуння їх від чільних становищ на підлядні. При цій нагоді піднесено заміти щодо способів трактування справ винять та підчеркнено різко недопускальність впливу несторонних чинників на тог волядвання

тих справ. Міністер обіцяв вглянути в справу та приспішити її покінчення.

В другій часті конференції, у довшому виводі піднесено заміти проти юридичного становиска тукраєвих суддів, яке вони заняли супроти влади З. О. У. Н. Р. потягаючи державних функціонерів меї влади до відвічальности за справовання урядових функцій, дальше представлено способи ведення слідств, не узасаднені арештовання і придержування в арештах. Реасумуючи все виражено такі домагання: 1) аби вчинки службовиків З. О. У. Н. Р. зглядно членів її армії довершені на приказ або в інтересі цієї влади ніяк і ніколи не були почитані за каригідні, 2) при вимірі справедливости строго перестерігано обставину, що підсудний в часі довершення закиненого йому вчинку був горожанином З. О. У. Н. Р., 3) негайно переведено ревізії тих присудів в яких повищих правил не перестерігано та засуджених, 4) слідства укінчувано як найкорше, 5) політичних вьзнів амнестиовано.

Наконець порушила делегация справу непошановання прав української мови та позбавлення Львова послідного нотаря Українца.

Міністер обіцяв щиро заступити порушений справу.

Замата за рішучий, що О. Г. ревідомляє, що заплату за всі вьзначіть за формальними або й наспіжальними квітами, доконані відділам польських військ або союзними відділами на терені Д. О. Г. Львів, від 1. листопаду виплачує интендантура Генеральства О. кругу Львів. За ревізією попертітьки потвердженням свідків громадського уряду або старостам, виплату интендантура О. Г. Львів на разі тільки зметти в випадках, які заслугоють на уваженнє, а виплата решти слідуть після переведення доходжень і установка вь соти відшкодування. Всі претенсі о відшкодування треба отже переслати порученім листом до интендантури О. Г. Львів, Охоронок ч. 4, або особисто зголосувати в правно ревізіційній рефераті интендантури О. Г. Львів, Охоронок ч. 6, що день від 11.01.1920 до 14.01. (2-ої) попол. Від рішень интендантури О. Г. Львів прислугує вь шкованім право відклику до окружної ревізіційної комісії при О. Г. Львів — протягом одного місяця. За хибні даі спроби узасканя більшшого відшкодування, будуть делоненти потягані до вповідальности.

Проф. Іван Фещенко-Чопівський. В 11. „Укр. Думки“ в статті „Переговор от Петлюри з ген. Вранглем“ згада і про проф. Фещенка Чопівського і через друкарську помилку названо його одним з найвидатніших есерів. В дійности учений економіст п. Фещенко-Чопівський, професор ківської політехники і автор однієї цінної праці про економічне становище України (вигшої як проф. Буйка Galicya) є одним з найвидатніших есефів (соціалістичних бекералістів), що до галицьких краєвців відноситься з повною правотою і розумінням. Під сю пору є в видавою української торговельної місці в Варшаві і має твердий намір вернути назад до своєї наукової праці, як тільки буде можливої переїзд до Кієва.

Умундувані бандити. Вчера над реном найдено при гостини на Замарстині якогось безпритомного селянина в розтрісанкою шокою і головою та руками покотеним багнетом. По уділенню йому помічі, нещасний відіказав свідомість і зізнав, що зоветься Матвій Шостака, має 40 літ і походить з Клічина в равському повіті. Оноді вьзяли його на підводу якийсь „сержант“ і двох ряд-

Число людности Зєднєних Держок по останнім обчисленням вноєсить під цю пору 137 мільонів.

Плебісцит в Каринтії. Після дотеперішних обчислень в користь Австрії голосувало до тепер 75 проц. населення.

Самооборона проти паскарів. Чеські народно соціалістичні послы предложили міністрові справедливости інтерпеляцію, чи він згодивсяби на внесення одного з товаришів, а саме утворити карні робітничі відділи на паскарів. У відповідь міністер сказав, що вповні годиться на це і предложити цей проект до затвердження палаті послів

Маніп страйків панує не тільки в Польщі. На днях почався страйк парижської опери з приводеу неприняття домагань оперового персоналу.

Втрати зоологічного парку в Шенбруні. В наслідок війни поніс зоологічний парк в Шенбруні значні втрати. З 3200 звірят полишилося ледви 600 штук. Тепер згинув носорожець спроваджений аж з над Суматри. В наслідок надзвичайної опіки вдавалося його удержати при життю. В шенбрунському парку прожив він 18 літ. Тіс носорожця віддано до природописьного музею.

З літератури і мистецтва.

Бібліотека Хлендовского. Польське міністерство освіти в Варшаві закупило бібліотеку помершого недавно К. Хлендовского за пів мільона корон. Бібліотека обіймає 9000 томів, поміж якими чимало білих круків. На днях перевезуть її з Відня до Варшави.

„Світ Дитини“ ч. 24, з 15. жовтня ц. р. Зміст: В. Л. — Додівниця і бузько. (Далі). С. Чубатівна: Цариця землі. О. Тисовський: Три царства. — Веселий куток. — Ірландія і Ірландці. — М. Конопнічка: Поцілунки Роберта Емета (перекл. Я. Вільшенка). Загадки і розвязки. Переписка редакції. Конкурс. Виказ жертв. Редакція і Адміністрація „Світа Дитини“ Львів, Ринок ч. 10. Ціна поодинокого числа 7 марок. Місячна передплата 14 марок.

Виставка збірок гр. Пінського в Кракові. На днях отворено в Кракові виставку картинної галерії гр. Пінського, вивезену в часі большевицької тривоги зі Львова. Згадана збірка дає ретроспективний перегляд європейської плястики з періоду майже цілого тисячеліття. Сягає вона своїми найранішими картинами часів примітивної епохи італійського малярства, з якої має чарівну картину „Розпяття“ (школи Фра Анджелика). Крім картини збірки з того часу є втеча до Єгипту Г. Б. Доссі, „Благоспівання“ Ботічелі, та „Св. Сімя“ Філіппа Ліппі. Жемчугом того відділу збірки „Христос на хресті“ Перуджіна та приквашений Рафаелеви портрет Джуліана Сідічі. Особливо багато представлені збірці гр. Пінського є XVII. і XVIII. ст. польського малярства. Є там один портрет Тінторетта, картина Карла Марата зразки шкіл — большевської, сицилійської і неополітанської. Завершені цього періоду мистецтва в збірці Пінського є картини Тєполя. Крім цього укладенні в збірці гр. Пінського картини Яколі, головно голандська та англійська.

ЛИСТУВАННЯ

Стефну Смєльницький. — Я є у Львові. 343 3—3
Хто знав би що певного проф. ГАРАБАЧА ОЛЕКСАНДРА за час його побуту в Одесі, буде ласкав повідомити о Стефана Гєрабача в Лівч, п. Нарієль. 356 2—3

Дрібні оголошення.

ПОШУКУЮ виправного інструктора до уч. II і IV. кл. гімн. Зголошення прошу слати з поданням у сліві д. О. Ник. Мриглодовича, парох в Грабовій, п. Буськ. 362 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ 328 5-5
Д-р Стефан Мудрецький
Львів, вул. Галицька ч. 16, II. посто...

I. СИМФОНІЧНИЙ КОНЦЕРТ

ЗА РІК 1920/21.
ЖИДІВСЬКОГО МУЗИЧНОГО ТОВАРИСТВА
Відбудеться в неділю дня 24. ц. м. о год. 11:30 перед полуднем в салі Гал. М. зичного Товариства (Хорощина 7).
Орнестра зложена з 73 осіб виконає під дирекцією Д-ра Н. ГЕРМЕЛІНА:
Brahms-a Симфонію D-dur 4. II.
Schubert Симфонію H-moll.
Mendelson Увертуру до Гебрид.
Білети в цінах від Mk. 30—60 набути можна в Академічній книгарні, площа Марійська 4.

ОДИНОМЕ УКРАЇНСЬКЕ ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ЗЕМЛЯ“
У ЛЬВОВІ, РИНОК Ч. 43.
Переводить парцеляції більших-меншостий, ітабулює зарас купців за вл. стителів куплєних ними грунтів. 361 1—10
Має урядове уповаженнє до парцеляції. Приймає гроші на вкладки щадничі. Дає інформації в справах парцеляційних.

СЕЛЯНСЬКА МЕХАНІЧНА ТКАЛЬНЯ

„ПОЛОТНО“
Спілка з обмеженою порукою у Львові, бюра і склади при вул. Зіморочача ч. 20, в домі „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРА“ вмінює і продає вироби текстильні, як: полотна грубі і тонкі, бархани, дайти і вьняні матерії за прядило і клаки з конопель і лену, після домовнього вибору і на користах услів'ях. Українським Спілкам і купцям дає опуст. 321 5—5

ПІД КРІЛАМИ ЦЕРКОВ

ЗНАМЕНІТА ПОВІСТЬ З ЖИТТЯ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.
До набуття в Адміністрації за попереднім надісланнєм 6 Mk. і 4 Mk. на поштову пересилку.